

[Poul Møller.]

salen og i udvalgsværelserne; men byder der sig en mulighed for at slippe af med den regering, vi har, og som aldrig burde være udnævnt, vil vi søge at udnytte den, for vi tror, at landet trænger til en ny regering. Vi har allerede fra starten af denne samling sagt, at vi ikke kan eller vil deltage i forhandlinger, som føres i strid med forretningsordenen, og som flytter de egentlige udvalgsforhandlinger om disse vigtige spørgsmål fra folketinget til regeringskontorer. Statsministeren har kaldt det for korslagte arme. Jeg forstår ham ikke; men det er ikke første gang. Intet hindrer jo regeringen i at forhandle med os på den måde, forretningsordenen foreskriver, så længe den er landets regering og den ved, hvor vi står politisk og sagligt.

Baunsgaard: Det første år er nu gået siden sidste folketingsvalg, og dermed er jo også det første år gået under mindretalsregeringens arbejdsvilkår. Men samtidig med at vi her ved indgangen til det nye folketingsår skal vurdere de nye arbejdsopgaver, der ligger foran, vil det være naturligt at se tilbage på det år, der lige er udløbet.

Jeg tror ikke, mange vil karakterisere det forløbne år som tilfredsstillende ud fra en almen politisk vurdering. Den evne til samarbejde på tværs af partiskel, som er forudsætningen for at kunne arbejde under en mindretalsregering, har ikke været til stede i fornødent omfang. Klarest kom dette jo til udtryk, da forårets økonomiske opgaver skulle løses.

Uden at ville genoptage tidligere diskussioner om årsager og skyld vil jeg dog gerne ved denne lejlighed minde om, at der altid må være en gensidig pligt til samarbejdsvilje regering og opposition imellem. Er der ikke det, kan folketinget simpelt hen ikke arbejde. Jeg tror, det vil være klogt, om vi alle her i folketinget gør os disse simple arbejdsforudsætninger klare. Selv den mest optimistiske i de største partier tør jo ikke tro på, at et kommende folketingsvalg vil give noget enkelt parti flertal alene. Også fremover vil kravet til samarbejde da være uafviseligt og være uafhængigt af, hvem der har regeringsmagten. Samarbejdsmulighederne kan være flere og vil forhåbentlig vise sig at blive det, men selve grundreglen

for samarbejde lader sig ikke afvise. Reglen er jo den simple, at de enkelte partier må afstå fra at betragte enhver situation som en anledning til en agitatorisk udnyttelse.

Det radikale venstre har i det forløbne år bestræbt sig på at medvirke til løsning af de opgaver, der skulle løses, og den samme indstilling vil præge vort arbejde i det kommende folketingsår. Vi har formuleret den arbejdsregel for os selv, at vi som oppositionsparti vil optræde sådan, som vi måtte ønske en opposition skulle optræde, hvis vi selv var i regeringen. Jeg har set, at man i det konservative partis medlemsblad har udlagt det på den måde, at det radikale venstre med andre ord vil optræde, som om det var medlem af den nuværende regering. For at ingen skal lade sig lede på vildspor af denne manglende konservative fatteevne, vil jeg gerne meddele regeringen, at den skal ikke regne med, at det forholder sig sådan. Det, vi har ønsket at understrege fra radikal side, er alene vor opfattelse af, at også partier i opposition har et ansvar over for folketingets samarbejdsmuligheder.

Nu er det måske ikke så sært, at netop det konservative medlemsblad enten ikke forstår eller ikke vil forstå denne indstilling. Men gensidighed i samarbejdsviljen er forudsætningen for, at demokratiet kan være funktionsdygtigt, og da der som nævnt ikke er noget, der tyder på, at et kommende folketingsvalg vil ændre i det forhold, at der skal samarbejde mellem to eller flere partier til fordel for at skabe arbejdsmuligheder i folketinget, synes jeg, det vil være rimeligt, om vi alle indstiller os på, at samarbejdet er dansk demokratisk arbejdsgrundlag.

Det er da også ud fra denne indstilling at det radikale venstre har fundet det naturligt at tage imod den invitation til drøftelse af de politiske arbejdsopgaver, som de ærede medlem hr. Poul Hartling gav os. Det har selvfølgelig været uundgåeligt, at man i andre partier i særlig grad hæftede sig ved den divergens i opfattelsen, der er mellem venstre og det radikale venstre om betydningen af, hvem der har regeringsmagten. For det radikale venstre kommer dette i anden række, og det afgørende for os er at undersøge mulighederne for samarbejde om løsning af de kommende års store opgaver.

I første række presser de økonomiske pro